

Sprogåret

i Undervisningsministeriets tidsskriftet Sprogår

Undervisningsministeriet har i anledning af sprogåret udsendt et tidsskrift: Sprogår. Her redegøres for hensigter, tanker og initiativer. En særlig kalender på www.EuropaSprog.dk giver et overblik over aktiviteter og presseklip. Her bringer vi et kort resume af nogle af artiklerne

Per Øhrgaard: Når engelsk ikke er nok. i: Sprogår nr. 1. s. 1-2.

Ud over det dominerende sprog eng/amr er det fornuftigt og nyttigt at lære et eller flere andre fremmedsprog gradueret efter danskernes mulighed for at møde dem (tysk eller fransk). Sprog udvider horisonten. Faren ved kun at lære det dominerende sprog er at det bliver bestemmende for vores oplevelsesmåde. Bevarelsen af mange sprog og indlæringen af mere end et af dem er sandsynligvis en forudsætning for en fredelig verden, hvor forholdet mellem mennesker baseres på gensidig forståelse.

Marianne Garre Fink: Er retten til sit eget sprog en beskyttet menneskerettighed i Europa? i: Sprogår nr. 1, s. 9-10.

I internationalt samarbejde (EU, FN, Europarådet) kan vi ikke være sikre på at alle dokumenter og dis-

kussioner er på dansk. Afgørelser fra Menneskerettighedsdomstolen kan kun læses på engelsk eller fransk, på dansk må man nøjes med et referat (i: EU-ret og Menneskeret). Vi er principielt sikret beskyttelse af vores menneskerettigheder under et europæisk system, men vi er ikke sikret at disse rettigheder altid er oversat til og anvendelige på dansk.

Ulla Gjedde Palmgren, Virum Gymnasium: Monokulturelle unge. i: Sprogår nr. 2, s. 3.

Unge i 1. g er så opflaskede med amerikansk kultur at de opfatter verden set gennem hollywood-optik; uvidenheden om europæiske landes kultur er overvældende og arbejdskrævende.

Stina Wrang Elias, Dansk Industri: Virksomhederne i den globale vir-

kelighed. i: Sprogår nr.2, s. 4-5. Danske virksomheder indgik år 2000 aftaler over grænser for 96 mia. kr., mod kun 2 mia. for fem år siden. Engelsk er en forventet kvalifikation; alle skal kunne det, og helst begynde i første klasse. Men i Tyskland med 80 mio indbyggere og en fødevareimport på 65 mia DM foregår det på tysk; engelsk er ikke nok. For den unge generation kommer sprog og interkulturelle kompetencer i højsædet.

 Ana Almansa Monguilot, Den spanske Ambassade: Spansk? Det lyder godt! i: Sprogår nr. 2, s. 6-7. Spansk tales af 400 mio. mennesker på verdensplan; det er det officielle sprog i 21 lande fordelt på flere kontinenter; ca. 35 millioner spansk-amerikanere bor i USA. I de nordiske lande øges tilgangen til sproget; i Sverige kan man læse spansk fra 6. kl., og det er sidestillet med tysk og fransk i gymnasiet. Det økonomiske potentiale og den kulturelle mangfoldighed fremhæves.

 Eva Kambskard, den nationale komite for det Europæiske sprogår: 'Sprog åbner døre'. i: Sprogår nr. 2, s. 7-9. 50 ideer til sproglige aktiviteter som kan gennemføres på stort set

alle sprog og tilpasses alle niveauer. Se www.europasprog.dk eller på www.ackbh.dk/sprogdag

 Hans Rømer: Engelsk er ikke altid nok. Interview med Ole Daugbjerg, kommunaldirektør. i: Sprogår nr. 2, s.10-11.

På Danfoss er koncern- og ledelses-sproget engelsk. Der produceres 53 steder og sælges i 93 lande. På de enkelte markeder bruges landets officielle sprog; intern kommunikation i lande med over 500 produktionsmedarbejdere foregår ligeledes på landenes officielle sprog. Udsendte medarbejdere tilbydes intensive kurser.

 Peter Bakker, Århus universitet: Også små sprog åbner døre. i: Sprogår nr. 2, s. 12.

De små sprogs betydning for sprogforskningen og kulturarven fremhæves. I Europa tales mere end 200 forskellige sprog; 40 mio. taler et sprog der afviger fra landets officielle sprog. EU har elleve officielle sprog, en del EU-dokumenter er kun tilgængelige på engelsk og fransk. Mange sprog risikerer at blive mindretalssprog, herunder dansk. Målsætningen for Europarådets European Charter for Regional or Minority Languages, 1992, er

at give medlemslandene mulighed for at beskytte traditionelle og regionale sprog, f.eks. catalansk, samisk, sorbisk. Sverige har anerkendt meänkili (beslægtet med finsk), romani, samisk og jiddisch; Italien har 12 anerkendte mindretalssprog; her i landet har vi alene tysk. De mere end 200 andre sprog som tales af immigranter i Danmark, er ikke inkluderet.

Der tales ca. 6700 sprog i verden; vi er ca. syv milliarder; et gennemsnits-sprog tales af ca. en mio. mennesker. Sprog der tales af under 1 mio regnes for små; dansk anses ikke for truet. 90% af verdens sprog skønnes at uddø før slutningen af dette århundrede. Internationale foreninger og institutter arbejder på at registrere dem.

 Per Dalgård, Politikens korrespondent i Moskva: „Sesam, luk dig op“ på russisk! i: Sprogår nr. 2, s. 15.

Dørene i det nye Rusland åbnes på russisk. Interview med Gorbatsjov kræver russisk. At sende medarbejdere til Rusland uden at kunne sproget må anses for at være uprofessionelt til det fornærmelige.

 Henrik Lærkes, UVM: Babylonisk mangfoldighed. i: Sprogår nr. 3; s. 1. EU rummer et væld af dialekter,

germanske og romanske national-sprog, dertil finsk, gælisk, baskisk, samisk plus en lang række indvandrersprog. Når EU udvides, indlemmes et par finsk-ugriske sprog, et par baltiske, et romansk, mange, måske alle, slaviske sprog, samt tyrkisk. Sprogåret har fremkaldt græsrodsaktivitet rundt om på skolerne; håbet er at unge tager det slid det er at lære sprog på sig.

 Bente Kristiansen, redaktør af Humaniora: Sprogene i krise. i: Sprogår nr. 3, s. 4-5.

Sprogene på universiteterne er i krise bortset fra engelsk; selve sprogindlæringen er et problem. Mange unge er ikke i stand til at følge akademisk undervisning på fremmedsprog. En hjælp kunne være propædeutiske kurser på et halvt år ekstra som i Norge. Flugten fra præcise krav ses som et tidstypisk træk. En særlig gymnasielinie kunne rettes mod den trediedel af de studerende der stiler mod gymnasieundervisning. På overbygningsuddannelsen kunne tænkes i mere fleksible forløb med nye erhvervs-muligheder, f.eks. kompetencer med henblik på globalisering, medier, IT. De studerende ønsker et personligt valgt meningsfyldt studium; men samtidig skal lærerne klart formulere det der skal læres. Valgets usik-

kerhed øges ved at de traditionelle orienteringsrammer er borte. Skuffer studiet, søger de studerende væk. Fremmedsprogsgene står over for både en praktisk og en pædagogisk udfordring, hvor der skal tænkes i nye fag, nye vinkler på eller fortolkninger af fagene. Der er brug for mere opmærksomhed på 2. og 3. fremmedsprog, samt indvandrersprog som en del af landets samlede sproglige kompetence. Fremmedsprogsgenes identitet som nationalfilologier er under afvikling; i stedet må opbygges nye faglige identiteter, herunder f.eks. sprogenes liv regionalt og globalt og deres rolle i formidlingen mellem kulturer. Humanistisk Uddannelsesråd arbejder med uddannelsesstruktur og erhvervskompetence i de humanistiske uddannelser med henblik på at skabe mere fleksible studieforløb og kombinationssuddannelser, også for fremmedsprog. Se også: Konference i København 3. nov. 2000 om videregående sproguddannelser - er der brug for reformer? Kbh.: Humanistisk Uddannelsesråd, 2001. 64 s.

Elsebeth Gabel Austin, fagkonsulent: Sprudlende sprogdag. i: Sprogår nr. 3, s. 13.

Sprogdagen på Fjerritslev gymnasium bød på et rigt varieret udbud af workshops, hvor alle lærere og elever deltog i flere lektioner ud af 20 forskellige tilbud: tjekkisk, serbokroatisk, polsk, farsi, rumænsk, swahili, italiensk og græsk, leveret af elever med det pågældende sprog som modersmål og af lærere. Desuden mulighed for lektioner i etymologi; danske dialekter generelt; sønderjysk specielt; dansk sprogarkæologi; underforståethed som sprogligt udtryk.

Skytte, direktør for Det Danske Institut i Rom: Dansk i Italien? i: Sprogår nr. 3, s. 15. Værdien af den sproglige og kulturelle variation i Europa fremhæves. På sprogdagen d. 26.9. arrangeres en rundbordssamtale om formidling af dansk sprog og kultur for undervisere i dansk, danske journalister i Italien og oversættere i skønlitteratur i italiensk sammenhæng. Der undervises i dansk og skandinaviske sprog bl.a. i Firenze og Rom ved lektorer udsendt fra Danmark. Interessen for H.C.Andersen, Søren Kierkegaard, Brandes, Karen Blixen, moderne dansk billedkunst, arkitektur og design, Carl Nielsen nævnes.

Fire projekter der har modtaget støtte fra Europakommissionen:

1 Danmarks Radio bidrager med et tværmedialt projekt, Europæisk sprogrejse, bestående af ti TV-programmer på hver 15 minutter, fire radioprogrammer og et websted, hvor ti udlandsdanskere opfordrer danskerne til at lære flere sprog www.dr.dk/undervisning/sprogrejse

ELLEN FONNESBECH-SANDBERG, DR

2 Temaet for sprogårsaktiviteterne i Brøndbys otte folkeskoler hedder: At være barn i et europæisk land - sprog åbner døre. Der er engelsk teater for de store elever og arrangementer på tysk og fransk. I efterårets fordybelsesuger/dage arbejdes med projekter og konkurrencer som senere publiceres og stilles til rådighed for skoler og venskabsbyer. Mapper med forslag til ideer og aktiviteter (avisprojekter, spil, skriveværksteder m.v.) er udsendt. Sprogårsdag og sprogår markeres med konkurrencer.

AASE BRICK HANSEN, SKOLEKONSULENT

3 Vestfyns Gymnasiums projekt: Ind i sproget - ud i verden omfatter online videokonferencer med engelske og franske kontaktskoler, tilbud til lokale virksomheder om 'workshops on location' om betydningen af sproglige og kulturelle kompetencer i forbindelse med erhvervslivets internationalisering, åbent-hus arrangementer (teater, sprogcaféer, IT, foredrag om dansk sprog); elevproduceret film om en pensionists sprogindlæringsforløb i spansk afsluttet med studentereksamen; udstillinger fra skolens udvekslingsstudenter om deres lands sprog og kultur; hjemmesider på eng/ty/fr/sp; performance i musik, billedkunst, drama, idræt; tegnsprog og musikkens sprog via *Jenseits der Stille*; flamencodans. Målgruppe: fra børnehave til pensionister.

INGE BANK & KAI NØRHOLM

4 Erhvervssprogligt forbund, en række arbejdsgiverorganisationer og uddannelsesinstitutioner afholdt en sprogmesse på europæisk sprogdag 26.9. om sprog i erhvervsmæssig og kommerciel sammenhæng. Temaerne var sprog, kultur, sprogpolitik i virksomhederne og sproglig mangfoldighed med indlæg om filmtekstning, oversættelse, logistik (planlægning når f.eks. en stor virksomhed skal have oversættelser ud på mange sprog på samme tid); sprogteknologi.

JØRGEN CHR. NIELSEN, ERHVERVSSPROGLIGT FORBUND